

Latweefchu Awises.

Nr. 46.

Zettortdeenà 15. November

1856.

Sluddinafchana.

Kursemmes semneeku-liffumu Kummissjone leek isfluddinaht tà:

Kursemmes liffumu-grahmatas §. 176. un §. 379. pawehl, ka iffatra kuntrakte par semneeku mahju isnohmefchanu pee pagasta-teefas riktigi jasaraksta un no teem kas to kuntrakti taifa, par riktigu ja-apleezina, tad ta pagasta-teefas kuntraktu-rullòs ja-eeraksta; ja ne, tad ta kuntrakte naw derriga. Arri augstas teefas wissahm pagasta-teefahm pawehlejufchas, ka tà buhs darriht.

Kad nu iffatra nohmas-kuntrakte, kas tà pee pagasta-teefas naw taifita un naw rullòs eerakstita, teefas naw derriga un teem par flahdi, kas tahdu kuntrakti taifijufchi, tad Kursemmes semneekem fchi leeta tohp isfluddinata, lai gabda par tahdahm riktigahm nohmas-kuntraktehm.

Sikritahrs v. Nummel.

Awischu-sinnas.

Par to nitno semmes-tribzefchawu Widdus-jubras fallàs un juhmallàs Awises wehl tahdas sinnas isdohd. Rohdus fallà pee Mas-Ufias 1mà Dktobera nakti pulksten diw-jòs drufzin fahkufe semme tribzeht, bet tad tahds fpehreens no semmes eekschahm zehlees, kas 1 minuti 17 sekundes semmi krat-tijis un basnizas, Turku Deewa nammus, leelus un mafus tohrnus ir to stipro pilli tà maitajis, ka buhs janoahrda. Tapat arri wifs pilfahrs maitahrs un til pahrs nammu naw pahrsprahgufchi. Schinni fallà irr 44 leeli zeemi; wiffi irr maitati un 6 zeemi eegrimmu-fchi semme libds ar 100 zilwekeem un leels pulks zilweku eewainohrs tappis. Leelà Tri-antus-zeemà ar 3 tuhlfst. nammeem 250 nammi fagahsufchees un 2 tuhlfst. nammi tà samai-tati, ka tur ne warr mahjoht. 40 miljoni Pjasteri irr flahdes. Leelà Kandias fal-là (flattees Ciropas lantfahrte) gan drihs

5 minutes no wertas breefmigi semme trih-zejufe. Mahju-lohpini fkehjufchi bailigi un brehkuschi ar leelu brehkschanu. Weena basniza pawiffam fagahsufchees, wiffas zittas basnizas ar faweem tohrneem samaitatas. 7 zilweki nosifti. Schihs fallàs leelà pilfata Eraklejà 2½ minutes semme trihzejufe un 3 maktigi fkehreeni fagahsufchi til ne wiffus pilfata nammus druppu druppàs tà ka zilw. no meega isbaideti tikto warrejufchi isglahb-tees; 570 kristiti un 1 tuhlfst. 4 simts Turki appakch muhru druppahm jaw irr israkti un pagallam, leels pulks eewainoti. Tapat bijis zittas masas pilfatàs un zeemòs un fahdi 300 libki jaw israkti nammu druppàs. Pawiffam rehkina fahdus 370 milj. Pjasterus flahdes. Ir Santorinas fallà tahdas breef-mas notikkufchas un 2 zeemi semme eegrimmu-fchi, bet wehl ne sinn zil zilweku pagallam, arri dasch kuggis ohstà sadausihrs tappis. Ak taru breefmu tahdàs fittàs baggatàs semmès! — —

No Parise's raksta: Ka schi leelâ pilfatâ taggad wairak ne ka 70 tuhft. leelas karreetes un dilifchanfes (omnibus) un puhrmanni pa eelahm brauzoht. 1658. gaddâ tiklai bijufchi 320 tahdu rattu. Schi pilfatâ ar pufsohtru miljonu zilweku, ko Keisers Napoleons us $\frac{1}{4}$ jaw lizzis no-abrdiht un dauds lepnaki leek no jauna ustaisiht, zaur to leels namnu truhkums zehlees, ta ka nabbaga laudis ne warr ne ruhmes dabhuht un trihslahrtigi leelaka ih-ras-nauda jamakfa. Dauds tahdu kam ne buht naw mahjas weetas un kahds draugs kas scho gaddu Parise bijis, mannim stahsta, ka dasch bohtneeks, kam itt labba prezze sawâ bohte, ne tik dauds ne pelnoht, ka kahdu kambari war-roht ihreht. Ar feerwu un behrneem dsihwo-joht deen bohti un nakti wiffa ta pamilija leelâ gultâ ar dehtu juntinu guktoht us eelas pee bohtes durwim. Raut kahdâ schenki eimoht pa-ehstees. Ak tawas gruhtas dsihwes! Schin-nis gaddos paschâ pilfatâ, ta raksta Awises, 120 tuhft. zilweki un Parises ahrespilfatos wairak ka 200 tuhft. zilw. peenahkufchi klaut. Bes tam wehl kahdi 80 tuhft. reisneeki tur il-deenas effoht, kas no sweschahm semmehm turpu nahk. Tad irr pilfahs! Taisijufchi jaunu gastufsi, fur 6 tuhft. reisneeki warr tohrтели dabhuht un fur 86 bikarti stahw. — Tur baggatiba bes finnas, bet arri nab-badsiba breefmiga. Maife tik dahrga, ka pehrnaja gaddâ pilfata-rahts 40 miljon. rub. kappara n. bekkereem peemakfajis klaut, lai nabbageem dohdohht maifi ne tik dahrgu. Scho gadd kas pats dahrgums, Rahts wairf ne spehjoht un nu pats Keisers peemakfajoht klaut. Deews lai irr slawehts, ka meh's sa-wâ semme, kaut gan arri dahrgi laiki, tomehr ne ko ne sinnam no tahda pohsta. — No Bernes pilfata Schweizeru semme lassam, ka ir tur tahda dahrsiba, ka pa pilfatu no nabbageem un behrnu pulka, kas eet deedeleht, ne warroht glahbtees. Deedelneeki un behrni tik beskaunigi un besdeewigi palikufchi, ka johgoht deen' nakt' nammu nammos. Tapat

arri schehlojabs itt wiffi kungi kas scho gadd sweschâs semmes bijufchi un nu pee mums pahrnahkufchi mahjas. Nabbagi un deedel-neeki apstahjoht wiffur rattus, ta ka ne sinn atkautees no ta pulka luhdseju. — Pee mums us Selgawas pufsi atkal brehz par lohpu-mehri, kas daschu kuhiti jaw istuffchojis. Meijas-muischâ, 5 werstes no Selgawas par pahru neddetahm iskrittufchi wairak ka simts lohpu un tik 5 atlikkufchees! Schi fehrga mums no Leischeem atnesta. Zittu sahlu un paliga pee tam naw, ka jasitt tuhda noht pats pirmais lohpiusch kas eefirdsis, ahda ja-fagreesch un jarohk lohps dsikti semme eekschâ, jo breefmigi lihpu un to fehrgu isness pee zit-teem ar kaschokeem, willainahm drehbehm, ir funni un fakki to iswasajohht. S—z.

Palihdsi, tad tew taps palihdsiehts.

Kahds gohdigs, pahrtizzis wihrs stahstija: Kahdu reis luhdsu sawam kaiminam lai tas mannahm mahjahm garram braukdams weenu maifu labbibas usnemtu un pawestu; jo tas tahtaki gan ne bija ka pufs werstes. Bet wiasch atteize: ja juhs pufs rubbuli makfajat tad weddischu. Te gaddahs zits pasihstams zilweks, tas teize, dohdeet man, es weddischu pa welti. Pehz kahdahm neddetahm zeefir-digais ar labbibas wesumu us pilfatu brauzis, un tik ko mannas mahjas aissneedsis, wiasch grahwi eekrittis, rattus salausijis un maifi mirkufchi uhdeni. Wiasch eenahl mannas mahjas un luhds manneem laudim, lai tee eetu paligâ. — Redsedams ka wiasch no man kau-nahs, teizu: Tu man gan toreis ne gribbeji palihdsieht, bet reds, es taggad likfchu wihereem sawus sirgus mannos rattos aissjuhgt un wesumu lihds tawahm mahjahm nowest. — Re-laimigais apkaunohts un rohkas man butfcho-dams ne warreja neweenu wahrdu atbildeht, jo wianam affaras birre no azzim.

Kahdâ zittâ reise brauzu ar wesumeem us pilfatu. Likku trohgâ sirgus pa-ohdereht un

gabju pats kahjahm us preekschu. Mannas flimmigas kahjas ne spehje tahlu eet un manni pasti arri til drihs ne brauze pakkaf, tadeht apsehdohs zekmallâ. Panahk manni kahds pasihstams arri ar masu wesumu un luhdsu lai tas manni pawestu lihds nahkosham frohgam. Bet winsch atbildeja: kad juhs kahjahm gribbat eet, tad eita! — Ne ilgi atbrauz manni pasti un nu panahku arri aisbrauzeju; tas gull ar wissu wesumu grahwi, lahd, sitt un kauj ar meetu fatuus lohpinus. Redsedams kas winnam notizzis, jo no kalna braufdams grahwi eestrehjis, leekohs garram braukt, bet winsch arri leels wihrs israhdi-jahs mannis paligâ ne luhgdams un stahweja kâ mehms. Leeku peeturteht un palihdseht winnam rattus un maisus uszelt. Bet nikku pilnais stubrgalwis ne pratte man ne paldees fazzihht. — Redf kahda zeeta firds! —n.

Ne raksti tâ.

Bruchte nefs grahmatu bes wirfraksta (Adressi) us pasti. Pastes kungs prassa: „kapehz wirfraksta naw?“ Schi atbild: to es arri sinnu, ka wirfraksta naw, bet es ne gribbu ka zitti to sinnatu, kur mans bruchtgans dsihwo. Luhdsami til aistlejeet. —b—g.

Atkal zits noneffe us Pasti tahdu sehzeletu grahmatu: Mannam mi hlam Zehkabam Rihgâ. Ja nu tahda grahmata no-eetu leelâ Rihgâ, kâ lai nabbaga pastneeks nu useet scho Zehkabu? Gelu eelas, nammu nammi pehz wisseem Zehkabeem Rihgâ ja-ismelle ar Polizeju, un ja nu wissus Zehkabus, kahdus fimts woi wairak fadsinnis kohpâ, kurrâ nu to grahmatu lai eedohd? no kâ lai sinn, kurfch tas ihstais Zehkabs, kam ta grahmata rakstita? Un ja nu arri scho atrastu, woi schim Zehkabam gan patiktu nu ismakfahht pastneekam un waktmeisteram wissus tohs zekus un deenas ko schee tehrejusch wissu to pilfatu smalki ween ismeklejoht? Tadeht ja grahmatu raksti, tad luhdsams ne aismirsti aissehzeletai grahmatai usrakstihht ar flaidri lassameem rak-

steem to wahrdu un uswahrdu (zilts-wahrdu, pawahrdu) un ammatu ta zilweka, us kurre tu to grahmatu laidi; ne peemirsti luhdsams arri usrakstihht ta pilfata un tahs eelas un ta namma wahrdu, kur tas mahjo, un ja tas irr lauzineeks, tad raksti tahs muischas un mahju wahrdu un kurrâ Gubernementi ta muischa. Bes tam tawa grahmata riktigi ne warr no-eet un tai grahmatai japasuhd. So kurfch ees tawas grahmatas deht welti un til dauds publetees. Tahdu grahmatu paste arri pawissam ne peenems jeb pastneeks to zilweku ne warredams atrast, to grahmatu pasuddinahs.

So gan warr saprast ir bes leelas gudribas galwâ. Somehr tahdu grahmatu ar tahdu aplamu, jeb ar til nekaidri rakstitu adressi ka ne warr un ne warr tohs wahrdu islassihht, pastes nammôs tohp nonestas! Leelâ Londen pilfatâ ifgaddus dauds tuhstoschas tahdas grahmatas gaddu beidsiht ar ugguni tohp fadefsinatas, jo ne sinn kur tahs litt, til dauds to irr! Ir pee mums deesgan tahdu, kam schi mahziba derriga. —g—

Kâ wihwele ahtrumâ glahbjama.

Ir gan ne patihkamas leeta, kad reisneekem us zekka kahda kühda (indewe) noteek, bet wehl irr leelakas suhres daschdeen, kad sirgs kahds brauzohht ar wihweli jeb leesu fahfirgst un dauds reis labbi ne warr useet kahdu glahbeju, tadeht mannim ne fenn prahhtigs wihrs mahzija, kâ wihweli itt us ahtru rohku warroht glahht. Winsch tâ teize: „Nemm 1 stohpu allus, 1 labbu glahsi prohwes brandwihna un pufs faujas fahls, fawahri grahpeli tohs wissus kohpâ, lauj atdsist wirrumam, un tad eedohd flimmam sirgam to eedsert (eeleij tam mutte) redsefi, ka us reisu sirgs paliks weffels.“

Mehgini, lassitais, woi geldehs!

Woi ne sinn arri kahds, ka leesu ahtrumâ warr glahht? Ja sinneet, tad stahsteet mums zaur Awischn, par ko pateilfimees. —E. F. S.

Sluddinaschanas.

No Salkasmuischas pagasta teefas tohy wiffi tee, kam fahdas taisnas parradu jeb zittas praffischanas pee tabs attahdas mantas ta nomirruscha Salkasmuischas Gihgumu Sainneka Dahwa Petersohna, buhtu, — zaur scho usaiainali, ar fawahm taisnahm parahdischanahm libds Sto Dezemberi f. g. pee schihs pagasta teefas peedohtees, jo wehlah pehz scho isflehschanas terminu neweenu wairs ne flausihs. 1

Salkasmuischas pagasta teefâ, tai 13tâ Oktober 1856.
(S. B.) Geddert Dowitsch, preekschehdetais.
(Nr. 225.) Ed. Meyer, pagasta teefas-schrihw.

Nihttaures basnizas draudsê Mohresmuischas Stuhre-Kannebnu fainneekam tannu nakti no 13. us 14. Oktoberi weens wifs zaur melns ehfelsis, — zettortâ gaddâ, ar resnabm fruh-tim, un falks wiinam ar welwi, 60 rub. fudr. wehrts, — irr nosagis, un tam. kas usrahda jeb gabda, ka atpafat dabnu, dabnuhs 20 rub. fudr. pateizibas malfu no scha fainneeka. 1

Kas par weenu, no 21. us 22. Oktoberi deenu scho gaddu, pee Zihrawas-muischas sagtu, zellu resnu, plohsa-taumu, schai muischas waldischanai flaidras stanas dohd, dabnu peezi fudr. rub. pateizibas malfas. Zihrawâ, tai 30tâ Oktoberi deenâ 1856.

No nahkoscheem Jurgeem Ahdashu mahzitaja muischu, 2 juhdses no Ribgas, gribb isdoht us renti. Ja kahds pateesigs wibrs atrastobs, kas to dohina panemt, tad lai ar fawahm leezibas-grahmatahm pee laifa peeteizahs pee Ahdashu mahzitaja muischas waldischanas. 1

Mihfla.

Wissderrigu mann' pasaulê gan sanz,
Bet tomehr mohlas mannim darriht trauz.
Kuff, sitt un minn, ar afnineeem man spreesch,
Gelsch uhdens, ugguns mohlas man jazeesch,
Ar nasi un ar sohbeem beidscht greeesch.

S i u u a.

Zeen. Latweeschu beedrus Widsemme un Kursemme luhdsam fanahkt Ribgâ Imâ Nowemberi f. g. pulksten 10. no rihta, Gildstubes eelâ, jaunâ Steier-nammâ 2 treppes augsti.

Schulz.

Latweeschu beedru wezjalajs.

Labbibas un prezzu tirgus Ribgâ un Leepajâ tai 10. Nowember 1856 gaddâ.

Malfaja par:	Ribgâ.		Leepajâ.		Malfaja par:	Ribgâ.		Leepajâ.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetwertu (jeb 1 puhru) rudsu	2	25	2	30	1 puddu (jeb 40 mahrzineem) linnu	3	—	3	—
1/3 " (" 1 ") kweeschu	3	25	3	30	1/2 " (" 20 " ") fweestu	3	20	3	50
1/3 " (" 1 ") meeschu	2	—	2	10	1/2 " (" 20 " ") zuhfu-	—	—	—	—
1/3 " (" 1 ") ansu	1	—	1	—	galkas	—	—	—	—
1/3 " (" 1 ") sirnu	2	50	—	—	1/2 " (" 20 " ") dselses	—	80	—	85
1/3 " (" 1 ") kweeschu-	—	—	—	—	1/2 " (" 20 " ") tabaka	1	40	1	50
miltu	4	50	3	75	1 muzzu linnufehflu	10	—	7	60
1/3 " (" 1 ") bihdeletu	—	—	—	—	1 " filtu	13	25	14	—
rudsmitu	3	25	3	—	1 " farkanas fahls	5	25	5	—
1/3 " (" 1 ") meeschu-	—	—	—	—	1 " baltas rupjas fahls	4	75	4	60
putrainu	3	25	2	70	1 " " smalkas	4	25	4	20

Brüh driffelt.

No juhymalfas-gubernements augstas waldischanas puffes: Oberlehrer G. Blaese, Jenfor. Zeligawâ, tai 13. Nowember 1856.
No. 247.

II. Par Deewa walstibu paganu starpá.

1) Preeksch-India jeb Indostana.

Ja kas plafchafas sinnas par Indiju un Indijereem gribbetu dabbuhr, tam weblejam Schulza mahz. ishtahstischanu par Ustas lantkahrti usschkirt, — tohti teizama grahmatina, — ihpachi 103. lapp. un tahkal.

Gr.

I.

Reem. 1. 22—24. Sidamees gudri effofchi, tee par paganeem irr tappufchi, un to gohbdu ta ne-istahstischa Deewa irr pahwehetuschel eelsh kahdu gihmi, kas lishfags irr nihzigan zilwelam un ischetschajigeem lohpeem un tahrpeem. Tavehz Deewes tohs arridsan irr nodewis minnu sischu eekabroschandas, us neschlichitibu sawas meefas apgabnibet sawá starpá.

Wehl weenreis, mihtee lasititaji, juns schohs wahrduš preekschâ zekam; jo kad tee pateefi derr wissu paganu tumschu buhschanu apsihmeht, tad tee ihpachi sawá Deewa pateesibâ parahdahs pee teem paganeem, ar kureem schoreis gribbam eepasihtees. Tee irr laudis, no wezzu wezzeem laikeem wissadâs pasaules gudribâs un skunstes labbi mahziti, bet bes ta dsihwa Deewa atsibschanas tee irr geklibâ un neleetibâ, grehku tumsibâ un negantibâ eegrimmuschi, ka gan redsam, ka tee wahrdi paleek taifni (Sjab. 28, 28.) ta Kunga bihjaschana, ta irr gudriba, un no launa atstahtees, ta irr sapraschana. Un kahdi schee laudis irr?

Eas pirmâis zelsch, ko mehs kohpâ pee paganeem staigajam, muhs wedd us Preeksch-Indiju jeb Indostani, jo tur tee pirmee missionari no ewangeliuma draudses irr nogahjuschi sawu gruhthu un swehtu darbu strahdaht. Kur irr schi semme? Redsi, kad tu no Rihgas iseiſ us deenas-widdus pussi druszin lohdidamees us rihta-pussi ne rehkinadams woi uppes, juh-er-a un esari un leelt augsti kalni tewim prettim stahw, arweenu tahkal staiga wairak ka tuhksch juhdses semmes; — jeb atkal kad tu

Rihgâ kuggi eekahpis par uhdeni ween brauzi par Austruma juhru, tad starp Sweedru un Dahau-semmehm par Kattegatu, un tad par Seemel-juhru un starp Galanti un Spranschu semmi zaur to kanahlu, un nu leela Atlantikâ juhtrâ eelshâ gar Spanjeru un Portugischu semmehm un tad ap wissu Awriku apkahrt un pehz druszin wehl us seemeta pussi dohdees — zelsch wairak ne kâ dirwi tuhkst. juhdses garsh — tad tu nahkſi us Indiju (skattees Ciropas un Ustas lantkahrtes, jeb wehl labbak to jaunu lantkahrti, ko Schulza mahzitais nupatt irr apghadajis par Ameriku, kureâ arri semmes lohdes abbejas pusses irr nomahletas*). India irr leela leela puss-falla, kas gandrihs kâ lappa pee kohka te karrajahs pee leelas Ustas. Seemeta pussê irr paschi tee augstaki kalni par wissu pasauli prohti tee Smalaja kalni, no kureem zits pageltahs lihds 27 tuhkst. pehdas augstumâ; dirwas leelas uppes no teem istekk, weena pa kreifu rohku sauzahs Indus-uppe, ohtra pa labbu rohku Ganges-uppe, weetahm pahri par juhdsi platta. No teem Smalaja kalneem us deenas-widdus pussi issteepjahs par wissu Indias puss-fallu un ihpachi par kreifo mallu Gatu-kalni, wiss garram tai puss-fallai no Smalaja-kalneem lihds paschai spizzei deenas-widdus pussê irr 750 juhdses semmes, wissa plattiba apneem 65000 tuhkst. Ojuhdses, t. i. 131 reis leelaka par wissu Kursemmi.

Kad deesgan leela un platta semme, bet arri tohti baggata un augliga un wissadi no Deewa apwehtita. Gais gandrihs par wissu gaddu skaiders un rahms, seemas tur naw ne kahdas, tillai no Mikkekeem lihds Turgeem wissuwairak leetains laiks. India no wezzu wezzeem laikeem flaweta sawas baggatibas deht; tur atrohnami tee dahrgaki akmini, dihmanti; tur papilnam selta, tur aug baggati

*) Ammatneeki aplawejusches, tadeht schi lantkahrte tisso par 2—3 neddekahrn bubs dabbujama.

rihse, pipparis un zittas sawas dahrgas smar-
 schas deht teizamas leetas; tur aug palmes
 kohki, kurreem lappas ween lihds 14 pehdu
 garras, un saldi reeksti ka behrna-galwa leeli;
 tur aug bohmvilla, tur dabbu no maseem kusto-
 neem sibdi; tur semme wehl dauds zittus aug-
 tus isdohd, ka laudim pahrtikschana lohti
 weegla. Tur tee leele elewanti, kas sirgu
 weeta tohp turreti un treknas gohwis un wehr-
 schi. Gan arri tur swehri, laumas, tihgei,
 leopardi, un wiffadi ehrmi, leeli un masi, kas
 no tablenes gan drihs ka zilweki isfkattahs.
 Zauki skattitees, ka tas wifs aug un sell un
 plaukst tahda leelumâ un skaisumâ, ka to
 pee mums ne warr wis redseht; wiffa semme
 isfkattahs, ka weens leels brangs dahrs, kur
 neskaitamas skaisas pukles seed, putnishi
 ar jo jaukahn spalwahn isgehrbti, pa gaisu
 lihgojahs un wiffur baggati pilfati un zeemi
 iskaisiti, pa kurreem 137 millioni zilweku
 dsihwo, no kurreem atkal ta leelaka datta
 prohti 114 millioni no ihstenas Indus tautas,
 zitti no wiffadahm zittahm tautahm: Araberi,
 Perferi, Armenjeri, Schihdi, Calenderi un
 zittahm Ciropas tautahm.

Wehs te ihpaschi skattamees us teem Indi-
 jereem. „Tee irr laudis ne leeli no auguma,
 waigs bruhni dseltens, matti melni un spih-
 doschi; gan naw ihsti stipri, bet par brihnu-
 mu lohlaini un weegli wiffadas gruhrtibas
 warr panest. Dsihwe winneem labbi prasta
 un sachtiga. Kas us laukeem dsihwo lehti
 sewim ustaisa kahdas buhdinas. Zebshu
 brihscham karstums leels, tomehr wiffur sem
 kupleem kohleem un appaksch weenas paschas
 lappas, ko pa zellu staigajohht Indijeris sewim
 turr pahre galwu, deesgan pawehnes dabbu.
 Dauds irr, kas sewim ne kahdu buhdu taisa, bet
 tapat deen un nakti sem gaisu pahrtiek. Up-
 gehrbs tapat weegls un prasts. Wibreeschi
 arween bes zeppures staiga, seeweeshi ar
 plahnu autu apsedshas; kurpes ne walka, bet
 wifswairak staiga bassahm kahjahm. Wibri
 ap gurneem apjohsch kahdu drehbi, seewas
 walka plattas biffes. Leelaka wehrtiba winni
 paschi turr gresenus un zittadas gresnibas,
 ko winni eeksch aufim, ap kaku, ap rohlahm
 un zitti ar pee deggona nefs. Mahjas-rihki

gan drihs ne kahdi, mascha gabbals derr par
 gultu, krehflu un galdu. Gaku un stipru
 dsehreenu winni pawiffam ne bruhke, masa
 sawjina wahritas rihfes, kahds pahrs aug-
 lu jeb saknu winnam peeteek par usturru
 un to winsch wiffur bes ne kahda publina
 warr dabhuht. Bet tik weegla pahrtikschana
 irr arri ta waina, ka Indijeri pee meesas un
 dwehseles irr slahbani un kuhtri.

Bet ihsti noschelojami schee Indijeri irr, ka
 pee winneem elkadeewiba un wiffada grehku ne-
 gantiba lohti leela un stipra. Winna gudri un
 mahziti laudis irr isdohmajusches wiffadus
 mellus un stahstus un tohs farakstijuschi dauds
 leelas gramatas, ko par swehtibu turr un kas
 tur rakstihst, tas teem nabbaga laudim nu jatizz
 un japeenemm. Winni mahza, ka effoht gan
 weens weenigs wiffuaugstakais Deews, ko
 nosauz par Brahm; bet tas par pasauli neko
 ne behda, winsch gultohht dsika meega. Effoht
 weenreis tas laiks bijis, ka usmohdees un wee-
 nu pautu (ohli) raddijis, eeksch ka wiffi pasau-
 les spehki effoht sanemti bijusch. Pehz dauds
 tuhkstoschi millionu gaddeem no schi pauta
 effoht isnahzis tas, ko Indijeri par dsihwu
 Deewu turr un kas wiffu pasauli raddijis,
 tas irr Brahma, warrens un breefmigs, ar
 tuhkstosch galwahn, tuhkst. azzim, tuhkst.
 rohlahm. Bes winna wehl irr 330 mil-
 lioni Deewu, no kurreem diwi tee augstaki
 irr, prohti Wischna, kas to pasauli usturr
 un wiffadi pahrtikschahs, brihscham par
 siwi, brihscham par zuhku, brihscham par
 milsu wihru, brihscham par masu masu aittau
 tohp. Tas ohtrs irr Shiwa, kas wiffus
 raddijumus, kam dwaascha irr, atkal samaita.
 Winna azzis irr ugguns leefmas, ap kaku
 winsch nefs par gresnibu dauds mirronu-gal-
 was, ap rohlahm nahwigas tschuhstas.
 Starp teem 330 millionu deeweem weenreis
 zehlees leels dumpis un dauds bij kas teem
 trim augstakeem ne gribbeja wairs kalpoht.
 Schee nu irr tauni garri jeb welli, kurreus no-
 sau; Deutas, un winnus sawaldiht un at-
 kal atgreest tee trihs augstaki deewi raddija
 wiffadas leetas, dsihwas un nedsihwas, un
 eeksch tahm nu dsihwo tee tauni garri par soh-
 du, ir zilweku ir lohpu un swehru meesas, un

ƙad tahs nomirjt, tad atƙal zittās meefās wiinni tohp celikti, lihds ƙamehr dauds tuhƙst. gaddus no weenas meefās us ohtru pahrstai-gajuschi, wiinni woi atgreesufchees tohp atƙal peenemti debbesis, woi apzeetinajuschees muh-schigi pasuhd.

Indijeri farvus deeweklus istaisa no wiffa-dahm leetahm, no selta, no sudraba, no ƙoh-ƙa, no aƙmineem. Tee wiffi irr breefmigi ƙlattitees, ar mirronu ƙauleem, ar dauds soh-bineem, affahm bultahm un stohpeem isgref-noti ar zilweku affinim aptraipiti. Par wiff-seeem flaweti irr Jaggernauts, t. i. tul-ƙohs: pasaulēs ƙungs. Ƙad wiinna swehtƙi atee, tad ta deewekta bilde, aplam leela un breefmiga no fawa namma tohp isnesta un us-zelta us leeleem leeleem ratteem. Ƙad nu tee preesteri ta deewekta namma-durwis atwerr, tad no wiffahm mallahm dauds tuhƙstoschi zil-weku faskreen un peekerrahs woi pee wirwehm woi pee rittineem tohs rattus wilft. Zitti ar tihschu prahthu paschi leekahs sem teem ritti-neem un leekahs famalt, jo tā dohma ihpaschu swehtibu dabbut, zitti arri netihsci tohp fa-draggati, jo ƙad weenreis tee leeli ratti ƙahl ƙustetees, tad tee zellu nekam ne greesch; ƙur tee gahjuschi, tur wissapƙahrt zilweku affinis un ƙadraggatas meefās. No teem tuhƙsto-scheem, ƙas us tahdeem swehtkeem, daschi no tablenes, ƙapulzejahs, dauds ais leelas grub-tibas, mohƙahm un badda ƙaslimst un nihst, bet neweena dwehfele ne atrohnahs ƙas tohs wahjus apƙohpj, ƙas teem mirrejeem pehdigu mihlestibas sihmi dohd; plehsigi swehri un putni tohs apƙrittuschus ƙaplehsch un apehd.— Wes tahm elkadeewa bildehm Indijeri arri ƙa Deewus peeluhds ƙohkus, juhru, uppes un awoschus, arri paschus mahjas rikus, ƙo it-deenas bruhƙe. Ammatneeks, ƙad winsch ƙawu darbu ƙahl, ƙlannahs preeksch ƙaweem eeroh-tscheem, laiwineeks, pirms us juhru woi uppi eet, papreeksch peeluhds ƙawu laiwu. Wiffu-wairaf Ganges uppe tohp augsti zeenita un par swehtu turreta. Schahs uppes uhdens nomasgajohht wiffus grehkus us raddu rad-deem un ƙas tur egrimst un noslihst tas taisni debbesis eet eekschā. Tadeht naw brihnumb ƙa dauds tuhƙstoschi itgaddus turp noštaiga,

un ƙas to ne spehj, tas par leelu naudu leekahs Ganges uhdeni atwestees. Ƙad leels pulks ƙauschu pee uppes ƙrasta ƙanahƙuschi, un ne-retti tahdu reisē atrohnahs dauds tuhƙstoschu, tad ar leelu brehkschanu reisē eemet-tahs uhdeni eekschā, zittus faminn, zittus no-flihzina; par to neweens ne behda. Paschi wezzaki ƙawus behrnus eemett uhdeni, un ƙad nabbadfiri par brihnumu wehl isglahtjahs, tad wezzaki ohtru reis tohs eemett, ƙamehr nogrimst, un ƙad tad ƙahds breefmigs uhdens-swehrs preeksch wezzaku azzim ƙahdu behrnu norihj, tad tehws un mahte preezajahs doh-madami, ƙa tas ihpaschu swehtibu dabbutis.

Indijeri ƙohiti bihstahs no teem ƙauneem garreem jeb welleem un tadeht pee ƙawu deeweklu nammeem arri ihpaschi ustaifa weenu buhdiau, ƙur tohs wellus peeluhds. Ƙad ƙahds ƙahdā flimmibā eekriht, jeb zittās ƙah-dās ƙibbeles, tad ar wiffadu mahnu-ƙehmo-schanu, ar ƙwehpinaschanu, ar danzoschanu un eegantu musiki tohs luhƙo woi meerinahht woi aisdsiht. Par leelu swehtibu turr, ƙad ƙahds tihschi ƙawu meesu pats mohza un no-mehrd. Tahdā sinā zits til ilgi ƙawus pirk-stus ƙaspeed, lihds ƙamehr tee naggi zaur meesu zauri aug; zits dselles ahli zaur mugguru zauri dsenn un nu leekahs peekahrttes pee ƙohƙa, ƙur winsch paleek lihds ƙamehr mirst; zitts til ilgi faule ƙlattahs, lihds ƙamehr ahs paleek; zits garru zellu daschƙahrt lihds 100 juhds semmes mehro diwi woi trihs sohtus us preekschu staigadams, un weenu atƙal atpakkat, woi atƙal tā: nomettees semme un isstee-pees wiffā ƙawā garrumā pazekahs un ƙur ƙahjas bij atƙal leek galwu un tā jaw probjam. Tahdus noschelojamus swehtulus nosauz par W a k i e e m un tahdu irr ƙohiti dauds; wiinni eet apƙahrt pawiffam plikki, matti teem ƙarra-jahs gan driht lihds zektagalleem, ƙa swehri wiinni blaustahs un ƙehmojahs; ƙur ween wiinni rahdahs, tur wiffi preeksch teem ƙlan-nahs un steidsahs winnus barroht un meeloht ƙa spehdami. Dauds arri irr ƙas paschi few tihschi gallu darra, tā dohmadami Deewam ƙalpohht. Arri breefmiga leeta bij, ƙas taggad paldees Deewam zaur Extenderu waldischanu nozelta, ƙa tai atraitnei, ƙad wihrs bij no-

mirris, waijadseja us to paschu fahrtu kahrt, kurrâ winnas wihra mirruschas meefas fadedsinaja un tà arri leesmâs sawu gallu dabbuht. Arri zilwekus un wissuwairak behrnus teem deeweekteem mehds uppureht, kas tapat taggad stipri aisleegts.

No wezzeem laikeem Indijeru tauta ischschirahs us tichetrahm schkirrahm, tahdu schkirru nosauz par kastu. Stahsta, ka teem laudim effoht sawads eefahkums bijis. No ta augstaka deewekta Brahma galwas effoht zehluschees tee Brahmini, t. i. tee preesteei un un mahziti laudis; no winna rohkahm zehluschees tee Schetri, t. i. tee kara-wihri, no winna kruhtim tee Waischi, t. i. tee kaupmanni un ammatneeki, no winna kahjahm tee Indri, t. i. tee semneeki un deenesta laudis. Par wisseem tee pehdigi laudis irr tee Parji, wehrgi, kurrus wissadi spaida un neewa. Tee ne drihst starp zitteem laudim dsihwoht; kad tahds no zittas schkirras laudim kahdu netihshi aisfkahr, tad winnu ka funni wart nosist un neweens par winna affinim ne prassa. Schahs schkirras lohti zeeschi turr; kurrâ kahds dsimmi, tai paschâ tam japaleek us raddu raddeem, un ja kas sawu schkirru pats atstahj, tas tohp atmests un atstahs no pascheem tuwakeem raddeem; ne tehws ne mahte, ne laulahts draugs ne behrni tahdu atsiht wairs; winsch tà ka pasuddis. Wissuwairak tee brahmini zeenijami un gohdinami, itt ka buhtu paschi deewi. Ur brahmini kohpâ ehst, kohpâ staigahnt un gulleht neweenam no zittas schkirras naw brihw; to uhdeni kurrâ brahmins irr masgajees, tee zitti dserr sewim ihpashu swehtibu no ta mekledami. Wissu gudribu un mahzibu tee brahmini ween turr un tadeht tohs zittus neschehligi spaida. Ittram zilwekam waijaga buht no brahmineem weens par waddoni un padohma deweju, kam winsch us wahrdu paklausa. No tahda sawa waddona, ko sauz par Guru, winsch ihpashu tohp eeswehtihst un par mahzelli peenemts. Nospreestâ laikâ schis nahnt un pahrluhko ka to

mahzibu peenehmis, kad labbi, tad tas Guru winnam sawu kahju leek us paklausi un winnu ohtru reis swehti. Wai tam, kas sawu Guru atstahj jeb to ne zeeni ka waijaga; laizigi un muhschigi tahds pasuddis. —

Gan paschi warreet dohmaht, ka pee tahdas mahnu-tizzibas nabbageem tumscheem Indijereem firds un dsihwoschana zaur dauds grehkeem apgahnita. Pee winneem naw nekahdas ihstenas deewabihjaschanas, nekahdas mihlestibas, nekahdas ustizzibas. Tee paschi, kas sawus elkadeewus smalki apkohpi, kas bihstahs to masaku kustoni aplaitinahnt un nonahweht, kas par to leelaku grehku turr gohwi jeb elewanti nokaut un tadeht tohs pee wezzuma usturr un kohpi, tee paschi laudis ne bihstahs sawu tuwaku wissadi speest un spaidiht, tee paschi paleek nepakustinati pee winnu behdahm. Zittu zilweku glahbt, tam palihdsieht, woi tam pateikt, kad kahdu labbu dabbujis, Indijerim ne mas ne nahnt prahtâ. Bet peewilt, apmelloht, apfagt un wissadi aplaupiht tas ne bihstahs. Par tahdeem grehkeem neweens ne rehkina, jo lehti tohs warr atpirkt un falihdsinahnt. Pee wihreem ka seewischkeem leela neschkishiba, ihpashu kad kahda elkadeewa swehtkus turr, tad dauds besdeewibas noteek. Arri brihw wihreem seewas prezzieht zil grihb, un kahda tad behrnu-audsinaschana un mahjas dsihwoschana buhs, to gan wart dohmaht.

Bet deesgan no Indijeru pagana negantibas jums esmu stahstijis. Ak firds paleek grubta man rakstoht, jums lassoht, ka til dauds zilweku wehl tahda noschehlojamâ buhschanâ dsihwo. Gan wisseem to eewehrojoht firdi zekahs ta nopubschana us to dsihwu Deewu un Pestitaju: ak Kungs apschehlojees parscheem nabbageem!

Nahkamâ reisi jums stahstischu, ka tas Kungs sahjis scho nopubschanu paklausiht.

Grüner,

Subbates mahzitals.

Brihw drihst.

No jubrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Bläse, Zensur. Zalgawâ, tai 13. November 1856.